

Oponentní posudek praktické bakalářské práce

předmět posudku: Restaurování sochy Sv. Jana Nepomuckého na náměstí Plk. Koukala v Luži, (komplexní restaurování sochy a architektury sloupu).
autor práce: **Zdeněk Šmahel, Dis**, Fakulta restaurování UP
vedoucí práce: Mgr. art. Jakub Ďoubal, Fakulta restaurování UP

1) Hodnocení restaurátorské zprávy a dokumentace

Restaurátorská zpráva a dokumentace je na standardní úrovni a určitě splňuje podmínky, které jsou na ní kladené příslušnou vyhláškou památkového zákona. Mám k ní několik poznámek.

V posudku se nebudu věnovat pravopisným chybám, ale restaurátor by je měl ještě vyhledat a opravit. V údajích o památce by bylo dobré uvádět odkud informace pocházejí, ať už jde o autorství sochy nebo předchozí opravy.

Restaurátor píše o chronografickém nápisu místo chronogramu, dále v textu už uvádí správný výraz. Výklad zkratky odkazující na jezuitský řád v hlavním nápisu je zřejmě správný, pouze by měl být, stejně jako zbylý text, napsaný v latině, tedy: Societas Iesu místo Sociatis.

Textu místy chybí pevná osnova a tak působí mírně chaoticky. I některá složitější souvětí je někdy těžké rozklíčovat. Například cílem průzkumu jistě nemá být chemicko-technologický průzkum, jak restaurátor píše v kapitole cíle průzkumu, ale zjištění takových informací o díle, které jsou potřebné pro realizaci odpovídajícího odborného zásahu.

Připojení adjektiva barevný k pojmu polychromie je nadbytečné.

Nesouhlasím s tvrzením restaurátora v části Archivní průzkum, že si lze z „nepatrných fragmentů“ vytvořit „poměrně přesnou představu o finální podobě díla.“ Od stratigrafie dochovaných fragmentů povrchových úprav díla je ještě velice dlouhá cesta k vytvoření solidní rekonstrukce barevnosti.

V kapitole věnované archivnímu průzkumu jinak nenacházím informace, které by autor získal studiem pramenů, jak by se nabízelo.

Ve zprávě restaurátor uvádí, že sádrovcové krusty odstranil pomocí pasty FG, která jako aktivní látku obsahuje fluorid amonný. Je mi proto divné, že bylo čištění účinné.

Výztuže nejsou z austenitické oceli ale austenitické příp. austenitové. Jinde restaurátor píše o produktech fy. Remmers Funcosil Steinfestiger 100 a 300 jako o elastických zpevňovačích. To je chybné a zavádějící. V řadě prostředků v systému KSE (produkty na bázi esterů kyseliny křemičité) jsou některé zpevňovače označené písmenem „E“ jako elastifikované, a ty měl restaurátor zřejmě na mysli.

V práci je použito několik citací z různých zdrojů (především ze stránek výrobců, technických listů apod.) bez označení a správného odkazu. Paradoxně sám restaurátor upozorňuje v úvodu své práce na autorský zákon, jehož znění by tedy měl znát.

2) Hodnocení koncepce a realizace restaurátorského zásahu

K realizaci mám jednu zásadní výhradu. Týká se statického zajištění sloupu. Domnívám se, že zvolený způsob zajištění nekoresponduje s jednou z hlavních myšlenek restaurování, kterou je požadavek reverzibility. V žádném případě nenapadám samotný statický posudek, ten nejsem schopný odborně posoudit. Ze svých zkušeností s podobnými problémy a po konzultacích se statiky, kteří se věnují zvláště památkám, ale musím říct, že zvolené řešení zohledňuje pouze technickou stránku věci a zapomíná přitom na to, že se jedná o velmi kvalitní a hodnotnou památku.

Zalepení ocelových táhel chemickou kotvou do hmoty sloupu je prakticky neodstranitelné a v budoucnu může přinést značné komplikace. Navíc má celá věc, podle mého názoru, další

dvě slabiny. Zaprvé to jsou staré kovové (snad původní) čepy, které restaurátor vrátil zpět přesto, že jejich funkci částečně převzaly nové ocelové pruty. Přitom právě tyto čepy resp. jejich koroze jsou často příčinou závažného poškození a je to dobrý důvod pro náhradu za vhodnější materiál. Otázkou je jak úspěšná byla konzervace čepů a jak dlouho mohou odolávat korozi. Nicméně kontrolu provést nelze a nápravu jen velmi obtížně a to je stav, kterému bychom se měli snažit vyvarovat.

Druhou slabinu spatřuji přeci jen v návrhu statického zajištění. Ten se věnuje jednotlivým spárám, vypočítává jejich teoretické zatížení před zásahem a po něm apod., ale nenašel jsem dostatečné zajištění základové spáry. Vzhledem k tomu, že jsou nyní jednotlivé části sloupu pevně spojené dohromady, stává se základová spára Achillovou patou celé památky, protože sloup pak např. při silném větru funguje jako plachta a tím se vytvoří velmi silná páka na základovou spáru. V tom se mi zdá zvolené řešení nedostatečné.

S tím je spojený i problém pootočení sochy světce vůči čelu sloupu. Za jiných okolností by bylo možné takovou chybu jednoduše napravit přeosazením. Nyní je to velice komplikované a předpokládám, že k nápravě v nejbližší době nedoručí. Změna polohy světce je při bližším pohledu znát a nepůsobí dobře.

Na závěr mám osobně výhradu k míře retuší. Celé dílo na mě působí příliš sjednoceným dojmem, navíc s přílišným nádechem do žluta.

Celkově práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou dobře.

V Jičíně dne 19. 9. 2011

BcA. Petr Gláser